

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Основи журналістики

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	061
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	6.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

Коваль Ірина Анатоліївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

старший викладач кафедри української філології та журналістики

посада

irina-
koval.66@ukr.net

електронна адреса

+38-066-83-31-528

телефон

Viber за номером
телефону

месенджер

326 ГК, кафедра УФЖ

консультації

Анотація навчального курсу

**Цілі
вивчення
курсу:**

Метою лекційних занять за дисципліною є надання комплексних знань про стандарти журналістської праці; виклад основних напрямків творчої діяльності різновидів ЗМК; висвітлення методики роботи журналіста у кожному з різновидів ЗМК; характеристика менеджерських та маркетингових аспектів діяльності ЗМК: врахування інтересів аудиторії, система рейтингового вимірювання якості інформаційного продукту, особливості інформаційного виробництва та внутрішньо редакційних комунікацій.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативно-індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

**Результати
навчання:**

Знання: об'єму поняття «журналістика»; предмету та об'єкту журналістики; сучасних інформаційних процесів; функцій журналістики; стандартів журналістики; джерел методів збору суспільно-значущої інформації, їх класифікації; жанрових систем сучасних ЗМК; теоретичного підґрунтя, необхідного для ефективної практичної діяльності в журналістських жанрах; особливостей роботи сучасного журналіста; стилю журналістського викладу матеріалу; основних засад організації редакційної діяльності.

Вміння: застосовувати отримані теоретичні знання в журналістській діяльності; вільно оперувати поняттями, термінами, головними категоріями з курсу; аналізувати журналістський текст, спираючись на розуміння того, хто створив медіапродукт, для якого він призначений, які засоби вираження власної думки використав автор, до якого жанру належить текст;

відокремлювати фактивід суб'єктивної думки, бачити не об'єктивність судження; інтерпретувати та декодувати медіатексти; скласти систему потенційних джерел інформації для журналіста; розрізняти окремі частини журналістського тексту; пояснити відмінності між різними видами ЗМІ; аналізувати вплив журналістських матеріалів на аудиторію; виявляти рівень критичного мислення шляхом порівняння різних джерел інформації; розуміти, чим медіасприйняття відрізняється від аналізу журналістських матеріалів. Базові знання у сфері історії України та суспільствознавства.

Передумови до початку вивчення:

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає у ознайомленні студентів із теоретичними основами журналістики, усвідомленні ключових понять та процесів у сфері комунікації, засвоєнні знань із першосередкової діяльності в історичних та сучасних формах, виробленні практичних навичок аналізу чужого журналістського продукту та створення власних медіатекстів.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально-комунікаційних наук.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Загальне поняття про журналістику	2/2	Предмет курсу «Основи журналістики», його теоретична основа, завдання та структура. Журналістика як соціальний інститут. Журналістика як кризовид неофіційної влади. Журналістика як кризовид бізнесу.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні справи. Аналіз ситуацій.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Журналістика як форма пропаганди. Журналістика як різновид комунікації. Формула масової комунікації Л. Лассуелла.	Тести. Індивідуальні завдання.
2	Функції журналістики	2/2	Варіативність тлумачення функцій журналістики у вітчизняному та зарубіжному журналістичному виві. Основні функції журналістики – інформаційна (збирання, обробка та поширення інформації) та формування громадської думки. Спеціальні функції – організаційна, ідеологічна, культурна, рекламна, розважальна, виховна, функція соціальної критики та інші.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
3	Журналістика як наука	2/2	Теорія журналістики як систематизоване знання про загальні закономірності журналістики, яке виростає на ґрунті вивчення історії журналістики та загальних безкінечних чисел і вищодокінцівого числанайважливіших законів. Головні категорії теорії журналістики: масова інформація, цільова аудиторія, публіцистика, ефективність дієвості журналістики, свобода слова, цензура тощо. Стан сучасного журналістичного вивчення в Україні. Історія журналістики як наука про процес розвитку масово-інформаційної діяльності від зародження до сьогодення.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності	2/2	Соціальний і професійний портрет професії журналіста, її позитивні та негативні аспекти: творчий характер, можливість самореалізації, вплив на формування суспільної свідомості та громадської думки, донесення до людей правди, боротьба за справедливість, ведення активного способу життя тощо; стресовість, висока моральна відповідальність, необхідність постійного самовдосконалення, потреб таланту. Журналіст як комунікатор, психолог, соціолог, педагог, вихователь, письменник, актор та режисер, підприємець і менеджер. Особисті якості журналіста як аспекту журналістського текстотворення: вік, гендерні особливості, тип темпераменту, орієнтація назовнішній чи внутрішній світ, інтелектуальні, комунікативні, літературні, дослідницькі, артистичні здібності, освіта.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
5	Журналістика як галузь масово-інформаційної діяльності	2/2	Поняття про інформацію як глобальну проблему сучасності. Інформація як мова дії і стимул людства до неї. Соціальна інформація як повідомлення, яке містить відомості про процеси функціонування суспільства, атакожте, щостосується цих процесів і може вплинути на них. Типи соціальної інформації в журналістиці (індивідуальна, професійна, наукова, художня, масова). Журналістика як вид інформування. Інформаційна взаємодія різних груп людства якнайважливіша форма соціальної взаємодії.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
6	Джерела та методи	2/2	Класифікація інформаційних джерел:	Презентації в

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	дизборусупільнозначущої інформації в журналістиці		«мертві» та «живі» джерела інформації: свідки та учасники подій; носії інформації про себе (власний внутрішній світ); людина – транслятор інформації, отриманої від інших. Редакційні та поза редакційні інформаційні ресурси журналіста. Різноманітні заходи для журналістів: прес-конференції, брифінги, поїздки, зустрічі «круглі столи», роботи на засіданнях клубів спілок журналістів чи інших професійних об'єднань, семінари підвищення кваліфікації тощо.	PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
7	Журналістика як суспільно-політична діяльність	2/2	ЗМІ як репрезентанти держави, законодавчої та виконавчої влади, соціальних груп, партій. Інформаційна та агітаційна журналістика. Агітаційна журналістика як ознака тоталітарно-господарства. Громадська думка як стан масової свідомості, сукупність оцінних суджень, які виражають ставлення соціальних груп доокремих людей, подій, явищ суспільного життя. Осмисленість та соціальна оцінка як найважливіші характеристики громадської думки. Динаміка громадської думки.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
8	Соціальна позиція журналіста. Дієвість і ефективність журналістики	2/2	Поняття про соціальну позицію. Соціальна позиція як особисте ставлення до життя вихованця, його розуміння, оцінка, характер запропонованих рішень в економічній, соціальній чи інших сферах. Принципи соціальної позиції журналіста. Поняття про вплив журналістських матеріалів. Типологія впливів. Дієвість і ефективність як різні типи результату вості журналістської діяльності.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
9	Свобода слова і журналістська діяльність	2/2	Філософське уявлення про свободу. Свобода як можливість без насильства, самостійно приймати рішення в будь-якій діяльності. Юридична, економічна та соціально-творча складова свободи. Діалектика свободи і необхідності. Свобода друку та журналістської діяльності як нові шляхи її досягнення. Свобода преси як одна з політичних свобод (свобода доступу до інформації, свобода поширення інформації, свобода отримання своєї думки без зовнішнього впливу). Свобода преси як право громадян та їх організацій вільно викладати свої погляди через газети, журнали, інші ЗМІ.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
10	Журналістика як система засобів масової інформації	2/2	Журналістика як система елементів, між якими існує закономірний взаємозв'язок чи взаємодія. Система засобів масової інформації як єдність в	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>дповіднихкомпонентів, яківникаютьврізніісторичніперіоди (преса, радіо, телебачення, електроннімедіа). Варіативністьпідходівдоаналізу діяльностіжу рналістикияксистеми. Властивостіжурналістикияксистеми. Інфраструктуражурналістикияксистемажиттєзабезпеченняжурналістикияксоціальногоінс титуту.</p>	<p>Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.</p>
11	Журналістськийтвір усистемііншихтексті вмасово-інформаційних потоках	2/2	<p>Поняттяпротекст. Текстыаксистемазнаків, якапевноюміроювідмежованавідіншихсисте м.Засобиорганізаціїжурналістськоготексту: сюжет, конфлікт, композиція.Конфліктужурналістськомутворі яквідображенняздебільшогодокументованих , реальнихсуперечностейжиття. Формальніелементиорганізаціїгазетноготексту: заголовок, лід, зачинтазакінчення, вріз, вставка, винос.</p>	<p>Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.</p>
12	Жанрижурналістики	4/4	<p>Жанрякзмістово-формальнаєдність, якусталенийтиптвору, якийсклавсяісторичноівідзначаєтьсяособлив имспособомосвоєнняжиттєвогоматеріалу тахарактеризуєтьсячіткимиознакамиструктури. Жанровийрізновидякконкретнаскладоважан ру. Критеріїподілужурналістськихтворівнажанри: об'єктвідображення, спосібвідображення (аналітичний, фактографічний, образний), призначенняжурналістськоговиступу, масштабохопленнядійсностітамасштабузагальнень, ступіньавторськоїоцінкивідображуваного, літературно-стилістичніособливості. Трижанровієдностівжурналістиці: інформаційні, аналітичнітахудожньо-публіцистичніжанри.</p>	<p>Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.</p>
13	Інформаційнесуспільствойінформаційний простір	2/2	<p>Поняттяіспецифікановоготипуцивілізації – інформаційногосуспільства, головнимфакторомрозвиткуякогосвиробництвотавикористаннянауково-технічноїтаіншоїінформації. Варіативністьвизначенняголовнихознаківінформаційногосуспільства.</p>	<p>Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.</p>

Рекомендована література

Основна література:

1. 1.Владимиров В. Основы журналистики в понятиях и комментариях: учебное пособие. Луганск, 1998.
2. Ворошилов В. Журналистика: учебник. Санкт-Петербург, 2001.
3. Григораш Д. Журналистика в терминах и выразах. Львів, 1974.
4. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. Львів, 2004.
5. Калмыков А., Коханова Л. Интернет-журналистика. Москва, 2005.
6. Карпенко В. Журналистика: Основы профессиональной коммуникации: навчальний посібник. Київ, 2002.
7. Корконосенко С. Основы журналистики: учебник. Москва, 2002.
8. Лаврик О. В. Основы журналистики: навчально-методичний посібник. Харків, 2010.
9. Лизанчук В., Кузнецова О. Методизбирання фіксації інформації журналістиці: навчальний посібник. Київ, 1991.
10. Маклюэн М. Галактика Гутенберга. Київ, 2003.
11. Михайлин І. Основы журналистики: підручник. Київ, 2002.
12. Потятинник Б. Медіа: Ключі до розуміння. Львів, 2004.
13. Прохоров В. Введение в теорию журналистики: учебное пособие. Москва, 2001.
14. Смелкова З., Ассуирова Л., Савова М., Сальникова О. Риторические основы журналистики. Работа над жанрами газеты: учебное пособие. Москва, Наука, 2003.

Інформаційні ресурси.

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Національна бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>.
4. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
5. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.